

KOBİPORT: KOBİ'LERE YÖNELİK E-TİCARET PORTALI MODELİ UYGULAMASI

Erkan ALTINTAŞ¹
Mustafa YİĞİT²
Sezai TIRYAKI³

Öz

Küreselleşme sürecinde Küçük ve Orta Büyüklükteki işletmelerin (KOBİ), ülke ekonomileri için olmazsa olmaz önemi reel bir gerçekliktir. KOBİ'ler ülkelerin en önemli stratejik örgütleridir. İktisadi büyüme, kalkınma, üretim, ihracat-ithalat, yatırımların verimliliğinde ve katma değer yaratma süreçlerinde KOBİ'lerin katkıları artan bir oranda artmaktadır. KOBİ'lerin yapısal problemlerine çözüm üretecek kamusal politika ve programların rasyonel esaslara dayanması gerekmektedir. KOBİ'lerin özellikle finansal kriz ortamlarına uyum sağlaması için mevcut uygulamalardaki eksiklerin giderilmesi ve e-ticaret alanında yenilikler ve iyileştirilmeler yapılması önem arz etmektedir. KOBİ'lerin e-ticaret alanındaki etkinliğinin geliştirilmesi için teorik ve uygulamalı çalışmalar yapılması gerektiği realitesinden yola çıkılarak hazırlanan bu çalışmanın amacı, etkin ve verimli bir KOBİ e-ticaret destek politikası geliştirilmesi sürecinde KOBİPORT uygulaması ile kamu politikasını belirleyen otoriteler ile uygulayıcılara yol gösterecek önerilerin geliştirilmesidir.

KOBİ'lere yönelik KOBİPORT e-ticaret portalı, uluslararası ticarete yeniliklere uyumlu ve sürdürülebilir yaklaşım çalışma kapsamında ön planda tutulacaktır. KOBİPORT e-ticaret yöntemini kullanan, küçük ve orta ölçekli işletmelerin, rekabetçi yapısı gelişecek ve toplam gelirleri artacaktır. KOBİPORT sisteminin yaygınlığının ve etkinliğin artması yoluyla bölgesel kalkınma politikalarında pivot rolü KOBİ'ler oynayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler, E-Ticaret, Kobiport

Jel Sınıflandırılması: M10, L86, Z

SMEPORT: APPLICATION OF THE E-COMMERCE PORTAL MODEL FOR SMES

Abstract

In the globalization process, the indispensable importance of Small and Medium-sized enterprises (SMEs) for the country's economies is a real reality. SMEs are the most important strategic organizations of the countries. The contributions of SMEs are increasing at an increasing rate in economic growth, development, production, export-import, efficiency of investments and in the processes of creating added value. Public policies and programs that will produce solutions to the structural problems of SMEs should be based on rational principles. In order for SMEs to adapt to financial crisis environments, it is important to eliminate the deficiencies in current applications and to make innovations and improvements in the field of e-commerce. The aim of this study, which was prepared on the basis of the reality that theoretical and applied studies should be carried out to improve the efficiency of SMEs in the field of e-commerce, is to develop suggestions that will

¹ Öğretmen, Gazipaşa İlköğretim Okulu Müdürlüğü, erkanaltintas55@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7939-4457>

² Öğretmen, Atakum Özel Eğitim Uygulama Okulu Müdürlüğü, mustafa_yigit55@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0704-7103>

³ Öğretmen, Kalkancı İlkokulu Müdürlüğü, sezaitiryaki@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0349-0212>

Atıf/To Cite: Altıntaş, E., Yiğit, M. & Tiryaki, S. (2021). Kobiport: Kobilere Yönelik E-Ticaret Portalı Modeli Uygulaması, *Journal of Economics and Research*, 2(2), 67-72.

guide the authorities and practitioners that determine the public policy with the SME e-commerce support policy in the process of developing an effective and efficient SME e-commerce support policy.

In the KOBİPORT e-commerce portal for SMEs, a sustainable approach compatible with innovations in international trade will be prioritized within the scope of the study. The competitive structure of small and medium-sized enterprises using the KOBİPORT e-commerce method will develop and their total income will increase. SMEs will play the pivot role in regional development policies by increasing the prevalence and efficiency of the SMEPORT system.

Keywords: Small-Mediumsized Enterprises, E-Trade, Kobiport,

Jel Classification: M10, L86, Z

GİRİŞ

KOBİPORT, KOBİ'lerin ileriye dönük üst düzey gereksinimleri karşılamak için gereksinim duyduğu, ulusal ve uluslararası ticaret işlemlerini kolaylaştırarak, ürün ve hizmetlerin optimizasyonunu sağlayarak rasyonel bir sistematığın kurulmasında öncü bir rol işlevi sağlayacaktır.

KOBİ'ler geleneksel yapıları yeniden tasarlamasıyla, rekabetçiliği ve etkinliği artırmanın yanı sıra maliyet tasarrufuyla sonuçlanan iyileştirmelerin mümkün olacağı misyonu kabul edilmiştir.

KOBİPORT'un uygulamaya geçirilmesi ile KOBİ'lerin ihracat ithalat ve yurtiçi satış performansını artırılması amaçlanmaktadır. KOBİPORT ülkemiz ekonomisine dinamizm ve rekabetçi bir boyut kazandırmak için geliştirilmesi gereken, stratejilerin belirlenmesi önemli bir konudur. KOBİPORT sayesinde KOBİ'lerin piyasa mekanizma etkinliğinin artırılması, istihdam olanaklarının yaratılması sürdürülebilir kalkınmayla gerçekleştirilecektir. KOBİPORT ile KOBİ'lerin ticari faaliyetleri arasında geçmişi ve geleceği birleştiren kapsamlı bir veri tabanının ve sistemli bir bilgi birikiminin oluşturulması amaçlanmaktadır.

KOBİPORT şirketlerin sürdürülebilir rekabet gücüne sahip olması için inovasyona açık ve yenilikçi olması, yüksek katma değerli mal üretimine yönelmesi sağlanabilecektir.

KOBİ'lerin teknoloji ve yenilikçilik kapasitelerinin geliştirilmesi için AB sürdürülebilir Rekabet kapsamında yenilikçilik Aktarım Merkezi (IRC – Innovation Relay Centre-) teknolojik iş birliği imkânları geliştirilerek KOBİ'lerin Avrupa'ya açılma imkânı ve teknoloji ithal-ihraç etme sürecinde destek mekanizması KOBİPORT sayesinde yaratılmış olacaktır.

KOBİ'lerin AB'ye ilişkin bilgilere erişimini kolaylaştırmak için Avrupa Bilgi Merkezleri Ağı (European Info Center Network) kurulmuştur ve halen bu ağa etkin bir şekilde katılım söz konusu değildir. KOBİPORT bu konudaki engelleri ortadan kaldıracaktır.

KOBİ'lerin yararlanabileceği destek programlarından maksimum fayda sağlanması için KOBİPORT rasyonel bir süreç yapısı sunacaktır.

1. KOBİPORT VE ELEKTRONİK TİCARETE KAVRAMSAL YAKLAŞIM

Küreselleşme süreci ile elektronik ticaret (E-commerce) kavramı kullanımı teorik ve ampirik çalışmalarda sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır. Gelişmiş, gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerde, elektronik ticaret kavramına yönelik üzerinde mutabık kılınmış bir ortak tanıma ulaşılmamıştır. Kavramın multidisipliner kapsayıcı yönü ve bilgi ve teknoloji

aksiyon uygulamalarının çeşitliliği ve değişkenliği gibi faktörler ortak bir kavramsal çerçeve kurulmasını engellemiştir.

Kavram üzerine özellikle uluslararası finansal kurum ve kuruluşlarının çalışmaları bu bağlamda literatüre değerli bir katkı sunmaktadır.

“KOBİ’ler ülke ekonomilerinin gelişmesinde ve değişmesinde önemli rol oynarlar. KOBİ’ler girişim ve yönetim aktiviteleri ile bir değişim aracı gibi hareket ederek, önemli bir yaratıcılık, iş ve işgücü merkezi olabilirler. (Menkveld ve Thurik, 1999’dan aktaran Altınok, 2008:105). Günümüz KOBİ’lerin ve genç şirketlerin etkin olduğu zamanlardır ve sermaye piyasalarında firmaların ortalama yaşları devamlı düşmektedir. Bu durum KOBİ’lerin ülke ekonomisinin büyümesinde etkin rolünün devam etmesi için daha fazla yenilikçi esnek ve insan kaynaklarına önem veren bir şekilde faaliyet göstermelerini gerekli kılmaktadır” (Akdede ve Turan, 2007:10’dan aktaran Altınok, 2008:105).

E-ticaret, ticari ürünlerine-ortamda veya fiziksel olarak tüketicilere, firmalara ulaştırılması sürecinde hükümetler arası ticari ilişkileri içeren mal ve hizmet ticaretinde e-ortamda dinamik olarak gerçekleştirilen işlemlerin bütünü olarak tanımlanmaktadır. (OECD Trade Policy Papers, No. 205, 2017). Geleneksel ticaret yönteminin mal ve hizmetler kendi içlerinde sınıflandırılmaktadır. Hizmet sunumu yapan sektörler ise hizmet arzı kendi içerisinde detaylandırılarak modüler bir ayrışma süreci söz konusudur. E- ticaretle birlikte ticari faaliyetin kendine özgü yapısında farklı içerik ve sunumların yapıldığı dinamik bir süreç söz konusudur. E-ticaretin küreselleşme süreciyle artan popüleritesi ile birlikte e-ortamda anlık olarak gerçekleştirilen ürün tedarik, sipariş ve gönderim akım şemasının görünürlüğü sağlanmıştır. Yönetim kavramının yönetim kavramına evrilmesi gibi klasik ticaret yöntemleri sanal e-ticaret modeline doğru bir yönelim içerisine girerken, sürece farklı aktörleri dahil eden bir yönelim söz konusudur.

1957 yılından günümüze kadar olan süreçte Avrupa Birliği gibi ticaret eksenli olarak başlangıçta kurulan bir organizasyon, elektronik ticaret konusunda yapılan bilimsel çalışmaları desteklemiştir. AB’ye göre “mal ve hizmetlerin çevrim içi bir sistem üzerinden tedarik edilmesi ve satılması” süreci olarak tanımlanmaktadır. OECD (Ekonomik Kalkınma ve İş birliği Örgütü), e-ticaret kavramını “çevrim içi sistemler kullanılarak yapılan ticari işlemler” olarak tanımlamıştır.

Türkiye’de 23.10.2014 tarihinde çıkarılan 6563 sayılı (Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna göre e-ticaret “Madde 2/1’de a) Elektronik ticaret: “Fiziki olarak karşı karşıya gelmeksizin, elektronik ortamda gerçekleştirilen çevrim içi iktisadi ve ticari her türlü faaliyeti olarak” tanımlanmıştır.

Mal ve hizmet mübadelesinde aktörler/kullanıcılar ilişki düzlemine bakılarak yapılan tanımsal sınıflandırma bağlamında farklı e-ticaret tipolojileri ortaya çıkmaktadır.

İşletmeden nihai tüketiciye B2C tipolojisi ve işletmelerin içsel ticari mübadele işlemlerinde B2B tipolojisinin içeriğinde, elektronik ticaret önemli bir yere sahiptir. Bu tipolojinin eksikliği veri analiz sistemlerinde otomatik işleyen bir sistemin yokluğudur. (OECD STD/CSSP/WPTGS, 2017).

İşletmeden nihai tüketiciye e-ticaret B2C tipolojisinde ise ticari bir ürün ve/veya hizmete ilişkin mübadele sürecinde, yeniden satılmamayı sağlama veya tüketiciler arasında el değiştirmeme itirazı kaydıyla, bireysel veya bir firma tarafından çevrim içi yöntemler kullanılarak nihai tüketicinin erişimine olanak sağlayan bir süreç olarak tanımlanmaktadır.

Nihai tüketiciden nihai tüketiciye C2C tipolojisinde uluslararası tanınmışlığı olan e-ticaret web siteleri (amazon, alibaba, aliexpress) üzerinden yapılan ticari mal ve hizmet

tedarik ve satım süreci olarak tanımlanmaktadır (OECD Dijital Ticaretin Ölçülmesi Raporu STD/CSSP/WPTGS, 2017). Bu tipolojinin alt kategorisinde, arkadaşlar arası mal ve hizmet mübadelesi peer-to-peer P2P denilen mobil aksiyon programları ile yapılan e-ticaret işlemleri ele alınmaktadır.

Firmalar arası e-ticaret B2B tipolojisinde ise çevrimiçi aksiyon programları üzerinden firmalar arasında gerçekleşen ticari mal ve hizmetler olarak tanımlanmaktadır. (OECD Dijital Ticaretin Ölçülmesi Raporu- STD/CSSP/WPTGS, 2017). Yine bu tipoloji ticari bir ürünü üreten üretici ve/veya kurumsal hizmet üreticileri, hammadde sağlayan tedarik zinciri, toptan ve perakendeci olan aktörler arasındaki ticari mübadeleleri de kapsamaktadır.

E-ticaret yöntemiyle çevrimiçi programlar kullanılarak yapılan firmadan nihai tüketiciye erişimi sağlayan ürünün tipolojisi ve satım sürecine ilişkin yöntem kendi içerisinde farklılaşma bir yapı arz etmektedir.

2. ELEKTRONİK TİCARETİN KOBİPORT ÜZERİNDEN YAPILMASINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

Ülkemizde KOBİPORT sisteminin kurulmasının ilk aşamasında, bilişim ve teknoloji uzmanları tarafından üst düzey tasarım modelinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar organize edilmelidir. KOBİPORT programına KOBİ, e-ticaret Tek Pencere modülü eklenerek, özel sektör KOBİ bilgi bankası ve devletin ilgili kurumlarındaki KOBİ'lere ilişkin veri bankası programa aktarımı sağlanmalı ve paydaşlara görüş ve öneri sunma imkânı verilmelidir. KOBİPORT programı çerçeve görüşü yayınlanarak şeffaf bir yönetim yapısı kurulmalıdır. KOBİPORT sisteminin standart versiyonu geliştirilmelidir. Ülke çapında merkezi ve yerel bazlı örgütlenmiş KOBİ'lerin iki katmanlı e-ticaret port platformlarına dayalı veri tabanı KOBİPORT sistemine entegre edilmelidir.

İkinci aşama, KOBİPORT yasal düzenlemeyle ilgili işlevlerinin kamu ve özel sektör uygulanmasının hukuki alt yapısı hazırlanmalıdır. E-ticaret mal tedarik, hizmet ve satışına ilişkin işlemlerin tek bir merkezden sunulmasına imkân veren ilgili formalite ve prosedürlerin tanımlandığı iş sistemlerinin alt yapısı KOBİPORT programına entegre edilmelidir.

Üçüncü aşama, KOBİ e-ticaret fonksiyonlarının ilgili port servislerine (bankacılık, sigorta, sivil havacılık, demiryolları, limanlar, sınır ötesi ticaret vb.) entegre edilme sürecidir. E-ticaret mal ve hizmetleri için "tek noktadan" platform mantığı içerisinde ülke sınırları ve sınır ötesi e-ticaret işlemlerinde ağsal yapıyı kapsayacak data bankasının hacimsel boyutunun geliştirilmesi olmazsa olmaz öneme sahiptir.

Dördüncü aşama, Tek Pencere modülünün uluslararası ortamda tanıtımının yapılması, kullanıcı dostu yönünün ortaya çıkarılması, güvenli e-ticaret imkanlarını içerdiğine ilişkin kullanıcıları ikna edici tanıtım ve pazarlama faaliyetleriyle aktif e-ticaret tek pencere bağlantısı yaygınlaştırılmalıdır. E-ticaret anlık, hızlı, sorunsuz ve güvenli bağlantılar elde etmek, e-ticaretin serbestleştirilmesini ve kolaylaştırılmasını teşvik etmek için bir eylem planının uygulanma süresinde rasyonel karar alma süreci işletilmelidir.

KOBİPORT, BM, OECD, Avrupa Birliği, Dünya Ticaret Örgütü gibi uluslararası kuruluş tarafından benimsenen ilgili veri modeli standartlarına uyum sağlayacak bir model olarak kurgulanmalıdır. KOBİPORT e-ticaret alandaki işlemleri kolaylaştırarak diğer paydaşlarla anlık veri paylaşımına dayalı bir koordinasyon yürütülmesini sağlamalıdır. E-ticaret işlemleri, uluslararası standartlara uygun olarak verilerin sadeleştirilmesi ve

basitleştirmesi yoluyla işlemlerin standardize edilerek kullanıcılar tarafından aktif olarak programın kullanımı teşvik edilmelidir.

KOBİPORT, karar verme ve operasyonel olarak yönetimi için yönetsel bir komisyon görevlendirilmelidir. e-ticaret, iş normlarını birleştiren tek pencere uygulamasının genel planlaması için teknik çerçeveler, şartname ve standartları formüle etmek, temel işlevleri birleştirmek, tek pencere ve ülke çapında kullanım için standart bir sürüm geliştirmesi, merkezi hükümetin taşra teşkilatları ve yerel yönetimlerin, ilgili sivil toplum kuruluşlarında katılacağı weberyan bir yönetsel yapı yerine yönetişimi esas alan yeni modern yönetim ilkelerinin hakim olduğu, örgütsel bir kumanda ve yönetim merkezi kurulmalıdır.

KOBİPORT, KOBİ ürün ve hizmetleri içeren kamuya açık bir sınır ötesi e-ticaret hizmet sürecinin geliştirilmesini, uygulanmasını ve işletilmesini desteklemek için devlet finansmanı ile kurulabilir. KOBİ kullanıcıları beyannameleri ücretsiz olarak sunulabilir. KOBİPORT platformunun gelişimi, aktif, dinamik ve sürdürülebilir iş modellerinin verimli çalışması için gereken fon akışının hem merkezi hem de yerel yönetimlerin sağlaması için yeni yasal düzenlemeler yapılması olmazsa olmaz öneme sahiptir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

KOBİPORT; bir işletmenin amaç, vizyon ve misyonun başarılmasını sağlayacak şekilde tasarlanan ve elektronik olarak yürütülen iş süreçlerine orijin noktasından en son noktaya kadar bilgi ve iletişim teknolojilerinin maksimum etkinlikle uygulanmasıdır. Başka bir ifadeyle e-ticaret; görünürde ticaretin elektronik araçlarla yapılmasını, temelde yeni işleyiş, değişim ve dönüşümü gerçekleştiren dinamik ve entegre bir sistemi ifade etmektedir.

Türkiye'deki KOBİ'lerin sektörel dağılımındaki ağırlık; ticaret, imalat sanayi, ulaştırma, otel & lokanta olarak sıralanmaktadır. Küresel krize karşı online işlem dalgası yaygınlaşarak ABD, Avrupa Birliği ve Uzakdoğu şirketleri etkisi altına almaya başlamıştır. Elektronik ticaret uygulamalarına yatırım yapmayan şirketlerin bu dalganın etkisiyle ticari kayıp yaşayacağı bir boğulma süreci söz konusu olabilecektir. Elektronik sipariş ve dağıtım zincirlerinin standart haline geleceği öngörüsüyle, online işlemlere gerekli önemi vermeyen kuruluşların rekabet gücünün hızla azalacağı sorunsalına KOBİPORT'un etkin bir çözüm olacağı kanaatindeyiz.

Ülkemizde KOBİPORT Modelini e-ticaret olarak uygulayan herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. KOBİPORT e-ticaret portalı, Visual Stüdyo .NET 2008 c#, ASP.NET 3.5 ile en son programlama teknolojisi ile geliştirilmesi öngörülmektedir. Yazılımın Özellikleri: Kurumsal içerik, Dinamik web uygulamaları, Ürün tanıtımı, Departman yönetimi, Tüm işlevleri ile B2C ve B2B çözümü, Kredi Kartı ile tahsilat (Sanal Pos), Güvenli ödeme (128 Bit SSL), Web üzerinden kolayca yönetim. Yazılım Modülleri: İçerik Yönetimi (Haberler, Banner Yönetimi, Anket, Sıkça Sorulan Sorular, Ziyaretçi Defteri, İnsan Kaynakları, Bayilik Başvuru Modülü, Bayiye özel içerik görüntüleme). Müşteri Hizmetleri (Üyelik Sistemi, Son kullanıcı ve bayi üyelikleri, Siparişlerin her aşamada takibi, Alışveriş listesi, Bilgi listesi, Müşteri destek). Ürün Kataloğu ve Yönetimi (Sınırsız kategori tanımlama, Esnek kategori modeli, Online ürün yönetimi, Ürün arama, Ürün karşılaştırma, Toplu fiyat ve stok güncelleme, Bayilere özel kategori ve ürün tanımı). Online Satış ve Sipariş (Üyelere göre esnek fiyatlandırma, Farklı döviz kurları üzerinden fiyatlandırma seçenekleri, Her aşamada güncellenebilen sepet, Online sipariş ve takibi, Esnek kargo seçenekleri).

KOBİPORT sistemi, teknolojik yazılım üretilerek ve seçilen pilot KOBİ'lere geniş çözüm yelpazesi sunarak, bu işletmelerde güçlü bir yapının ve üstün satış sonrası destek

hizmetleri sağlamasına yardımcı olunacaktır. “Yüksek Performanslı KOBİPORT Sistemi” ile %99,999 oranındaki güvenilirliği online açık erişime bağlanması olmazsa olmaz önem arz etmektedir. Kullanılan işletim bir sistemin çökmesi nedeniyle; toplam ciro, müşteri devamlılığı Pazar rekabet gücü olumsuz etkilediğinden, küreselleşme sürecindeki e-ticaret ortamında yüzde 99 çalışma kapasitesine sahip bir KOBİPORT projesi büyük önem taşımaktadır.

KOBİPORT alanındaki önceki çalışmaların örneklem seçimi ve verilerin değerlendirilmesinde oldukça sınırlı yöntemlerden genellikle betimleyici analizlerden oluştuğu görülmektedir. Bu konuda Türkiye üzerine analiz yapan çalışmaların neredeyse tamamı betimsel analizler yapmış ve sadece yüzdeler ile çalışılmıştır. Ancak AB üyelik müracaatında bulunan ve müzakereleri tamamlayarak tam üyeliği gerçekleştiren merkezi ve Doğu Avrupa üzerine yapılan çalışmalarda e-ticaret KOBİPORT sistemine ağırlık verildiği gözlenmektedir.

KOBİPORT sisteminden elde edilen veriler, bu konudaki literatürün kullandığı yöntemlerden başta çok değişkenli logit yöntemi olmak üzere geniş ölçüde dışsallık sağlayacaktır. Bu çerçevede KOBİPORT yazılım çalışmalarında kullanılan parametrik ve non-parametrik testlerden, tek ve çok değişkenli istatistiksel yöntemlerden, korelasyonlardan, faktör analizinden, logit regresyon yönteminden yararlanılması olmazsa olmaz öneme sahiptir.

KAYNAKÇA

- Altınok, A. R. (2008). *Elektronik Ticaretin Kobi'ler Açısından Uygulanabilirliği: Ankara Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Akdede S.H. & Turan A.H. (2008). Aydın'da Faaliyet Gösteren KOBİ'lerin Verimlilik Araştırması, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2), 19-29.
- 6563 Sayılı Kanun (2014). Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında, Kabul Tarihi: 23/10/2014 Yayımlandığı *Gazete: Tarih: 5/11/2014 Sayı: 29166 Yayımlandığı Düstur: Tertip: 5 Cilt: 55*.
- Menkveld, A. & Thurik, A. (1999). Firm Size and Efficiency in Innovation, *Small Business Economics*, (12), 97-10.1.
- OECD (2017). TradePolicyPapers, No. 205, *OECD Library*, <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/524c8c83en.pdf?expires=1618069283&id=id&accname=guest&checksum=E2BA46AA69F08F381F786F6D8AED4084> (Erişim Tarihi: 10.04.2021).
- OECD (2017). STD/CSSP/WPTGS, MeasuringDigitalTrade: Towards a Conceptual Framework, *OECD Library*, 22-24 March 2017, OECD Headquarters, Paris, [https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=STD/CSSP/WPTGS\(2017\)3&docLanguage=En](https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=STD/CSSP/WPTGS(2017)3&docLanguage=En) (Erişim Tarihi: 10.04.2021).